

**ВП НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Овчарик З.Д.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З КУРСУ «МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ»
для студентів заочної форми навчання
спеціальності 7.03050901 “Облік і аудит”**

НІЖИН – 2013

УДК
ББК

Рекомендовано до друку Вченою радою
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
Протокол № від «26» грудня 2013 року

Укладач:

Овчарик З.Д. – кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Рецензенти:

Городецька М.О., кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та політології Ніжинського державного університету ім. М.Гоголя

Потопальська Н.В., старший викладач кафедри аграрної економіки ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Методичні рекомендації для виконання контрольної роботи з курсу «Моделі і методи прийняття управлінських рішень в аналізі та аудиті» допоможуть студентам при виконанні поставлених перед ними завдань.

УДК
ББК

© Укл. Овчарик З.Д.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Зміст дисципліни	5
3. Вибір варіанта контрольної роботи.....	9
4. Теоретичні питання.....	10
5. Ситуаційні завдання.....	14
4. Список рекомендованої літератури.....	27

Загальні положення

Об'єктивна реальність розвитку України, розширення міжнародних зв'язків і необхідність інтеграції зі світовою системою підготовки фахівців вимагають удосконалення підготовки спеціалістів з економіки для системи АПК як однієї з найважливіших галузей народного господарства.

Внутрішнім фактором розвитку економіки України при переході до ринкових відносин є створення різноманітних господарських формувань. Звідси постають нові соціальні завдання, які повинні вирішувати спеціалісти з аграрного менеджменту. В умовах конкуренції їм треба постійно дбати про ефективність виробництва, а це вимагає глибоких професійних знань з управління виробництвом, високого інтелектуального потенціалу. Виробнича й адміністративна професійна діяльність спеціалістів аграрного менеджменту передбачає уміле використання даних бухгалтерського обліку для ефективного управління трудовими і фінансовими ресурсами.

«Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті» є однією з фахових дисциплін для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Облік і аудит», яка входить до освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста.

На нинішньому етапі основні завдання вивчення дисципліни полягають в:

- належному опануванні студентами основ теорії прийняття управлінських рішень та моделей і методів підготовки проектів рішень за напрямами управлінської діяльності;

- набутті студентами навичок з економічного обґрунтування управлінських рішень при розв'язанні проблем беззбитковості діяльності, ефективності діяльності, доцільності інвестиційних проектів, управління матеріальними та фінансовими ресурсами; прийняття стратегічних управлінських рішень та прогнозування діяльності підприємства.

Предметом дисципліни є виробнича діяльність підприємства.

Дисципліна «Моделі і методи прийняття управлінських рішень в аналізі та аудиті» забезпечує підготовку спеціалістів зі спеціальності «Облік і аудит».

Мета дисципліни – сформувати у студентів систему знань з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту для підготовки проектів управлінських рішень.

Як результат вивчення дисципліни студент повинен знати: теоретичні основи та сучасні методи обліку, формування облікової політики за рівнями управління, різні моделі та методи для прийняття управлінських рішень; уміти: практично виконувати обліково-фінансову аналітичну і управлінську роботу з використанням комп'ютерних технологій у відповідності з вимогами П(С)БО та нового плану рахунків бухгалтерського обліку і застосовуючи дані знання правильно формувати альтернативу прийняття управлінських рішень.

Зміст дисципліни

ТЕМА 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.

Суть і завдання процесу прийняття рішень в аналізі та аудиті. Інформаційна підтримка процесу прийняття рішень в аналізі та аудиті. Класифікація управлінських рішень. Характеристика факторів, що впливають на прийняття управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень.

Значимість методів і моделей при прийнятті рішень в умовах ринкової економіки. Види економічних моделей. Етапи моделювання. Загальні підходи до прийняття управлінського рішення.

Концепція невизначеності та ризику при прийнятті управлінських рішень.

ТЕМА 2. Системний аналіз управлінських проблем.

Поняття системи. Властивості системи. Класифікація систем. Суть і значення системного підходу при прийнятті управлінського рішення.

Сучасні наукові підходи в управлінні: теорії управління, чорного ящика, моделі Карнегі.

Сутність та приклади застосування сучасних підходів до інноваційного менеджменту: ситуаційний, директивний, структурний, маркетинговий, функціональний, відтворювально-еволюційний, нормативний, інтеграційний, комплексний, динамічний, процесний, оптимізаційний, споживацький підходи.

ТЕМА 3. Методичні основи підготовки проектів управлінських рішень.

Використання економіко-математичних методів при обґрунтуванні управлінських рішень. Графічні методи. Методи оцінки взаємозв'язку між факторами. Сукупність методів лінійного програмування. Методи динамічного програмування. Сутність математичної теорії ігор. Матричні методи аналізу.

Значення програмно-цільового управління в умовах формування ринкових відносин. Інформаційна підтримка програмно-цільового управління.

Напрями застосування методів програмно-цільового програмування.

ТЕМА 4. Програмно-цільове управління та управлінські рішення. Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.

Зміст інформаційного забезпечення підготовки проектів управлінських рішень. Правила прийняття рішень. Використання поняття корисності для оцінки ризику. Дерево рішень.

ТЕМА 5. Моделі розв'язання проблем безбитковості діяльності.

Значення аналізу безбитковості. Економічна та бухгалтерська моделі співвідношення «витрати – обсяг – прибуток». Методи визначення критичної

точки: математичний, маржинального доходу, графічний. Поріг рентабельності, запас фінансової міцності та операційний важіль.

Оцінка життєвого циклу продукції.

ТЕМА 6. Методи аналізу вигод і витрат.

Поняття ефективності. Сутність, принципи застосування моделей і методів аналізу вигод і витрат. Основні методи аналізу вигод і витрат.

ТЕМА 7. Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди. Методи і моделі аналізу фінансових інвестицій.

Типи управлінських рішень щодо інвестицій в основні фонди. Методи оцінки інвестиційних проектів. Метод облікової норми прибутку на інвестиції. Метод розрахунку терміну окупності інвестицій.

Використання динамічних методів оцінки інвестицій в основні фонди.

Інформаційне забезпечення інвестиційних проектів. Моделі і методи оцінки інвестиційних проектів. Проблеми оцінки ефективності інвестицій.

Методи дисконтування грошових надходжень. Метод анuitетів. Метод обчислення чистої дисконтованої вартості. Метод розрахунку внутрішньої норми рентабельності.

Оцінка рівня ризику реалізації інвестиційного проекту.

ТЕМА 8. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.

Сутність і завдання ситуаційного аналізу. Умови застосування методів ситуаційного аналізу.

Проектування економічної ситуації. Приклади застосування ситуаційного аналізу при прийнятті управлінського рішення.

ТЕМА 9. Моделі управління матеріальними запасами.

Сутність і призначення моделей управління матеріальними запасами. Моделі визначення оптимального розміру замовлення. Модель економічного розміру партії. Інші моделі управління запасами.

ТЕМА 10. Моделі фінансового управління.

Сутність моделей фінансового управління. Умови застосування. Основні моделі фінансового управління.

ТЕМА 11. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень.

Загальна характеристика методів прийняття стратегічних управлінських рішень. Інформаційне забезпечення використання методів стратегічного управління.

Застосування методів стратегічного управління для рішення управлінських аналітичних проблем.

Тема 12. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.

Елементи часового ряду. Моделі і методи прогнозування показників часового ряду. Побудова моделі з адитивною компонентою. Побудова моделі з мультиплікативною компонентою. Прогнозування показників за моделями з адитивною та мультиплікативною компонентою.

Вибір варіанта контрольної роботи

Перед виконанням контрольної роботи студент повинен засвоїти теоретичний матеріал дисципліни «Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті».

Для того, щоб правильно виконати контрольну роботу, необхідно уважно прочитати її зміст; засвоїти мету, структуру і обсяги. Контрольна робота передбачає відповіді на два теоретичних питання та розв'язання одного ситуаційного завдання.

Теоретичні питання контрольної роботи слід розкривати по суті, без повторів і відступів від основної теми.

Контрольна робота у повному обсязі, охайно оформлена, без виправлень, написана чорнилами одного кольору, грамотно, розбірливо, без скорочення слів (крім загальноприйнятих) повинна бути своєчасно подана на кафедру для перевірки.

Аркуші контрольної роботи потрібно пронумерувати і залишити поля для зауважень рецензента.

У кінці контрольної роботи необхідно навести список використаних джерел, зазначити дату її закінчення і поставити власний підпис.

Варіант контрольної роботи визначається відповідно до таблиці і залежить від двох останніх цифр залікової книжки студента. У таблиці 1 по горизонталі розташовано передостанню цифру залікової книжки, а по вертикалі, відповідно, останню цифру залікової книжки. Шляхом перетину вертикальної та горизонтальної ліній визначається варіант контрольної роботи. Наприклад, номер залікової книжки 03448 передбачає надання відповідей на теоретичні питання 5 і 49 та виконання ситуаційного завдання 19.

ВИБІР ВАРІАНТА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

		Остання цифра залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра залікової книжки	0	1, 6	2, 59	3, 58	4, 57	5, 56	6, 54	7, 55	8, 53	9, 52	10, 51
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
	1	11, 50	12, 40	13, 49	14, 48	15, 47	16, 45	17, 46	18, 44	19, 43	20, 42
		<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>
	2	21, 41	22, 4	23, 39	24, 38	25, 37	26, 36	27, 35	28, 34	29, 32	30, 33
		<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>	<i>30</i>
	3	31, 60	32, 49	33, 1	34, 59	35, 58	36, 60	37, 2	38, 4	39, 40	40, 3
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
	4	41, 4	42, 30	43, 10	44, 9	45, 7	46, 8	47, 9	48, 11	49, 5	50, 6
		<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>
	5	51, 31	52, 3	53, 29	54, 28	55, 27	56, 26	57, 25	58, 24	59, 23	60, 22
		<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>	<i>30</i>
	6	1, 21	2, 20	3, 19	4, 18	5, 17	6, 16	7, 15	8, 14	9, 13	10, 12
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
	7	11, 29	12, 28	13, 49	14, 48	15, 52	16, 53	17, 54	18, 55	19, 56	20, 11
		<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>
	8	21, 10	22, 9	23, 8	24, 7	25, 6	26, 5	27, 4	28, 3	29, 2	30, 1
		<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>	<i>30</i>
	9	31, 2	32, 3	33, 42	34, 44	35, 52	36, 54	37, 26	38, 27	39, 4	40, 2
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>

Теоретичні питання

1. Суть і завдання процесу прийняття рішень в аналізі та аудиті.
2. Інформаційна підтримка процесу прийняття рішень в аналізі та аудиті.
3. Класифікація управлінських рішень.
4. Характеристика факторів, що впливають на прийняття управлінських рішень.
5. Етапи прийняття управлінських рішень.
6. Значимість методів і моделей при прийнятті рішень в умовах ринкової економіки. Види економічних моделей.
7. Види економічних моделей. Етапи моделювання.
8. Загальні підходи до прийняття управлінського рішення.
9. Концепція невизначеності та ризику при прийнятті управлінських рішень.
10. Поняття системи. Властивості системи.
11. Поняття системи. Класифікація систем.
12. Суть і значення системного підходу при прийнятті управлінського рішення.
13. Сучасні наукові підходи в управлінні: теорія управління.
14. Сучасні наукові підходи в управлінні: теорія чорного ящика.
15. Сучасні наукові підходи в управлінні: теорія моделі Карнегі.
16. Сутність та приклади застосування сучасних підходів до інноваційного менеджменту.
17. Використання економіко-математичних методів при обґрунтуванні управлінських рішень.
18. Використання графічних методів при прийнятті управлінських рішень.
19. Методи оцінки взаємозв'язку між факторами.
20. Сутність методів лінійного програмування.
21. Методи динамічного програмування.

22. Сутність математичної теорії ігор.
23. Матричні методи аналізу.
24. Значення програмно-цільового управління в умовах формування ринкових відносин.
25. Напрями застосування методів програмно-цільового програмування.
26. Зміст інформаційного забезпечення підготовки проектів управлінських рішень.
27. Правила прийняття рішень в умовах альтернатив.
28. Використання поняття корисності для оцінки ризику.
29. Дерево рішень.
30. Поняття і значення аналізу безбитковості.
31. Економічна та бухгалтерська моделі співвідношення «витрати – обсяг – прибуток».
32. Методи визначення критичної точки: математичний, маржинального доходу, графічний.
33. Поріг рентабельності, запас фінансової міцності та операційний важіль.
34. Оцінка життєвого циклу продукції.
35. Сутність, принципи застосування моделей і методів аналізу вигод і витрат.
36. Основні методи аналізу вигод і витрат.
37. Типи управлінських рішень щодо інвестицій в основні фонди.
38. Методи оцінки інвестиційних проектів.
39. Метод облікової норми прибутку на інвестиції.
40. Метод розрахунку терміну окупності інвестицій.
41. Використання динамічних методів оцінки інвестицій в основні фонди.
42. Моделі і методи оцінки інвестиційних проектів.
43. Проблеми оцінки ефективності інвестицій.
44. Методи дисконтування грошових надходжень.
45. Метод ануїтетів.

46. Метод обчислення чистої дисконтованої вартості.
47. Метод розрахунку внутрішньої норми рентабельності.
48. Оцінка рівня ризику реалізації інвестиційного проекту.
49. Сутність і завдання, умови застосування ситуаційного аналізу.
50. Сутність і призначення моделей управління матеріальними запасами.
51. Моделі визначення оптимального розміру замовлення.
52. Модель економічного розміру партії.
53. Сутність моделей фінансового управління. Умови застосування.
54. Загальна характеристика методів прийняття стратегічних управлінських рішень.
55. Застосування методів стратегічного управління для рішення управлінських аналітичних проблем.
56. Елементи часового ряду.
57. Моделі і методи прогнозування показників часового ряду.
58. Побудова моделі з адитивною компонентою.
59. Побудова моделі з мультиплікативною компонентою.
60. Прогнозування показників за моделями з адитивною та мультиплікативною компонентою.

Ситуаційні завдання

Завдання 1. Спрогнозувати та оцінити достовірність наступного значення показника (обсягів реалізації продукції) за допомогою методу простого динамічного аналізу та методів регресійного аналізу ($Q = a \cdot N + b$) на підставі наступних даних:

Рік N	1	2	3	4	5
Показник P	10	12	14	15	16

Завдання 2. Спрогнозувати та оцінити достовірність наступного значення показника (обсягів реалізації продукції) за допомогою методу простого динамічного аналізу та за допомогою методів регресійного аналізу ($Q = a \cdot N + b$) на підставі наступних даних:

Рік N	1	2	3	4	5
Показник P	11	13	13	16	18

Завдання 3. Спрогнозувати та оцінити достовірність наступного значення показника (обсягів реалізації продукції) за допомогою методу простого динамічного аналізу та методів регресійного аналізу ($Q = a \cdot N + b$) на підставі наступних даних:

Рік N	1	2	3	4	5
Показник P	10	13	13	13	13

Завдання 4. Спрогнозувати та оцінити достовірність наступного значення показника (обсягів реалізації продукції) за допомогою методу простого динамічного аналізу та методів регресійного аналізу ($Q = a \cdot N + b$) на підставі наступних даних:

Рік N	1	2	3	4	5
Показник P	10	13	14	13	12

Завдання 5. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємства, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,7 грн, собівартість одиниці – 0,6 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

D , тис. шт.	10	12	14	16	18
n	5	10	15	15	5

Завдання 6. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємства, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,65 грн, собівартість одиниці – 0,5 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

D , тис. шт.	10	12	14	16	18
n	5	15	15	10	5

Завдання 7. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємства, яке реалізує продукцію власного

виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,8 грн, собівартість одиниці – 0,6 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

<i>D</i> , тис. шт.	10	12	14	16	18
<i>n</i>	10	10	15	10	5

Завдання 8. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємство, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,75 грн, собівартість одиниці – 0,55 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

<i>D</i> , тис. шт.	10	12	14	16	18
<i>n</i>	5	10	15	10	10

Завдання 9. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємство, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,7 грн, собівартість одиниці – 0,5 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

<i>D</i> , тис. шт.	10	12	14	16	18
---------------------	----	----	----	----	----

Завдання 10. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємство, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,8 грн, собівартість одиниці – 0,6 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

D , тис. шт.	10	12	14	16	18
----------------	----	----	----	----	----

Завдання 11. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємство, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,7 грн, собівартість одиниці – 0,5 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

D , тис. шт.	10	12	14	16	18
----------------	----	----	----	----	----

Завдання 12. Визначити оптимальні обсяги випуску готової продукції для приватного хлібопекарного підприємство, яке реалізує продукцію власного виготовлення через власні торговельні точки. Ціна одиниці продукції (1 хлібини) – 0,75 грн, собівартість одиниці – 0,5 грн. Попит на продукцію протягом останніх 50 днів можна схарактеризувати:

D , тис. шт.	10	12	14	16	18
----------------	----	----	----	----	----

Завдання 13. Підприємство виготовляє телевізори. Прямі витрати на виготовлення одного телевізора 550 грн/шт. Витрати на підтримання нормальної діяльності становлять: 160 000 грн/міс. Ціна реалізації одного телевізора становить 950 грн/шт. Визначити:

- функції доходів та витрат підприємства;
- кількісні та вартісні параметри точки беззбитковості;
- обсяг реалізації для досягнення середнього місячного прибутку в розмірі 50 000 грн;
- можливий прибуток/збиток за обсягу реалізації 2 100 телевізорів;
- визначити запас фінансової стійкості за обсягу реалізації 2 100 телевізорів;

- визначити операційний важіль за обсягу реалізації 2 100 телевізорів.

Завдання 14. Підприємство виготовляє телевізори. Прямі витрати на виготовлення одного телевізора 650 грн/шт. Витрати на підтримання нормальної діяльності становлять: 180 000 грн/міс. Ціна реалізації одного телевізора становить 950 грн/шт. Визначити:

- функції доходів та витрат підприємства;
- кількісні та вартісні параметри точки беззбитковості;
- обсяг реалізації для досягнення середнього місячного прибутку в розмірі 50 000 грн;
- можливий прибуток/збиток за обсягу реалізації 1 800 телевізорів;
- визначити запас фінансової стійкості за обсягу реалізації 1 800 телевізорів;
- визначити операційний важіль за обсягу реалізації 1 800 телевізорів.

Завдання 15. Підприємство виготовляє телевізори. Прямі витрати на виготовлення одного телевізора 550 грн/шт. Витрати на підтримання нормальної діяльності становлять: 160 000 грн/міс. Ціна реалізації одного телевізора становить 750 грн/шт. Визначити:

- функції доходів та витрат підприємства;
- кількісні та вартісні параметри точки беззбитковості;
- обсяг реалізації для досягнення середнього місячного прибутку в розмірі 50 000 грн;
- можливий прибуток/збиток за обсягу реалізації 2 100 телевізорів;
- визначити запас фінансової стійкості за обсягу реалізації 2 100 телевізорів;
- визначити операційний важіль за обсягу реалізації 2 100 телевізорів.

Завдання 16. Підприємство виготовляє телевізори. Прямі витрати на виготовлення одного телевізора 500 грн/шт. Витрати на підтримання

нормальної діяльності становлять: 210 000 грн/міс. Ціна реалізації одного телевізора становить 850 грн/шт. Визначити:

- функції доходів та витрат підприємства;
- кількісні та вартісні параметри точки беззбитковості;
- обсяг реалізації для досягнення середнього місячного прибутку в розмірі 50 000 грн;
- можливий прибуток/збиток за обсягу реалізації 1 500 телевізорів;
- визначити запас фінансової стійкості за обсягу реалізації 1 500 телевізорів;
- визначити операційний важіль за обсягу реалізації 1 500 телевізорів.

Завдання 17. Визначити параметри беззбитковості діяльності підприємства-виробника кількох видів продукції, якщо його показники діяльності мають наступний вигляд:

Показники		Вид продукції			
		А	Б	В	Г
1	Запланований обсяг реалізації/випуску	2 000	1 500	2 500	2 000
2	Ціна за одиницю	70	140	80	90
3	Прямі витрати на виготовлення 1 продукції	40	60	45	50
4	Загальновиробничі витрати	16 000			
5	Адміністративні витрати	6 000			
6	Витрати на збіут	8 000			
7	Інші витрати	2 000			

Завдання 18. Визначити параметри беззбитковості діяльності підприємства-виробника кількох видів продукції, якщо його показники діяльності мають наступний вигляд:

Показники		Вид продукції			
		А	Б	В	Г
	Запланований обсяг реалізації/випуску	2 000	1 500	2 500	2 000
	Ціна за одиницю	80	120	90	100
	Прямі витрати на виготовлення 1 продукції	50	60	45	60
	Загальновиробничі витрати	16 000			
	Адміністративні витрати	6 000			
	Витрати на збіут	8 000			
	Інші витрати	2 000			

Завдання 19. Визначити ціну нової продукції та оцінити її адекватність ситуації на ринку. Підприємство закінчило розробку нового виду продукції – нова модель пральних машин і має прийняти рішення про доцільність запровадження даної продукції у виробництво та визначення ціни одиниці продукції.

№	Показник	Значення
1	Запланований обсяг випуску продукції	10 000
2	Прямі витрати на виготовлення одиниці продукції	1 300
3	Тривалість випуску продукції міс.	12
4	Постійні витрати діяльності підприємства (за міс.)	250 000
5	Витрати на дослідження вимог споживачів	750 000
6	Витрати на розробку дослідних зразків	1 800 000
7	Витрати на виготовлення пробної серії	450 000
8	Витрати на впровадження продукції у виробництво	950 000
9	Бажана норма рентабельності інвестованого капіталу	12 %
10	Інвестований капітал	30 000 000
11	Ціни конкурентів	2 100 – 2 200

Завдання 20. Визначити ціну нової продукції та оцінити її адекватність ситуації на ринку. Підприємство закінчило розробку нового виду продукції – нова модель пральних машин і має прийняти рішення про доцільність запровадження даної продукції у виробництво та визначення ціни одиниці продукції.

№	Показник	Значення
1	Запланований обсяг випуску продукції	10 000
2	Прямі витрати на виготовлення одиниці продукції	1 300
3	Тривалість випуску продукції міс.	12
4	Постійні витрати діяльності підприємства (за міс.)	240 000
5	Витрати на дослідження вимог споживачів	700 000
6	Витрати на розробку дослідних зразків	1 900 000
7	Витрати на виготовлення пробної серії	400 000
8	Витрати на впровадження продукції у виробництво	900 000
9	Бажана норма рентабельності інвестованого капіталу	14 %
10	Інвестований капітал	30 000 000
11	Ціни конкурентів	2 100 – 2 200

Завдання 21. Визначити ціну нової продукції та оцінити її адекватність ситуації на ринку. Підприємство закінчило розробку нового виду продукції – нова модель пральних машин і має прийняти рішення про доцільність запровадження даної продукції у виробництво та визначення ціни одиниці продукції.

№	Показник	Значення
1	Запланований обсяг випуску продукції	10 000

2	Прямі витрати на виготовлення одиниці продукції	1 400
3	Тривалість випуску продукції міс.	12
4	Постійні витрати діяльності підприємства (за міс.)	200 000
5	Витрати на дослідження вимог споживачів	700 000
6	Витрати на розробку дослідних зразків	1 800 000
7	Витрати на виготовлення пробної серії	500 000
8	Витрати на впровадження продукції у виробництво	850 000
9	Бажана норма рентабельності інвестованого капіталу	13 %
10	Інвестований капітал	30 000 000
11	Ціни конкурентів	2 100 – 2 200

Завдання 22. Визначити ціну нової продукції та оцінити її адекватність ситуації на ринку. Підприємство закінчило розробку нового виду продукції – нова модель пральних машин і має прийняти рішення про доцільність запровадження даної продукції у виробництво та визначення ціни одиниці продукції.

№	Показник	Значення
1	Запланований обсяг випуску продукції	10 000
2	Прямі витрати на виготовлення одиниці продукції	1 200
3	Тривалість випуску продукції міс.	12
4	Постійні витрати діяльності підприємства (за міс.)	300 000
5	Витрати на дослідження вимог споживачів	800 000
6	Витрати на розробку дослідних зразків	2 000 000
7	Витрати на виготовлення пробної серії	500 000
8	Витрати на впровадження продукції у виробництво	800 000
9	Бажана норма рентабельності інвестованого капіталу	14 %
10	Інвестований капітал	30 000 000
11	Ціни конкурентів	2 100 – 2 200

Завдання 23. Оцінити альтернативні варіанти інвестування 50 000 грн терміном на 2 роки за умови середньої ставки за банківськими депозитами 18 %:

Варіанти інвестування	Прогнозований рівень прибутковості по роках	
	1	2
Придбання акцій ВАТ «Полтавський завод штучних діамантів»	18 %	12 %
Придбання облігацій державного займу	15 %	15 %
Кредитування контрагентів за товарним кредитом	14 %	20 %

Завдання 24. Оцінити альтернативні варіанти інвестування 50 000 грн терміном на 2 роки за умови середньої ставки за банківськими депозитами 16 %:

Варіанти інвестування	Прогнозований рівень прибутковості по роках	
	1	2
Придбання акцій ВАТ «Полтавський завод штучних діамантів»	18 %	14 %
Придбання облігацій державного займу	16 %	14 %
Кредитування контрагентів за товарним кредитом	14 %	20 %

Завдання 25. Оцінити альтернативні варіанти інвестування 50 000 грн терміном на 2 роки за умови середньої ставки за банківськими депозитами 21 %:

– придбання цінних паперів (акцій іншого підприємства), ставка дивідендів за якими 23 % (перший рік) та 25 % річних (другий рік) за методом

простих відсотків;

- придбання цінних паперів (облігацій державного займу), ставка дивідендів за якими 24 % річних за методом простих відсотків;
- депозит з відсотковою ставкою 20 % річних, що нараховуються щоквартально за методом складних відсотків.

Завдання 26. Оцінити альтернативні варіанти інвестування 50 000 грн терміном на 2 роки за умови середньої ставки за банківськими депозитами 16 %:

- придбання цінних паперів (акцій іншого підприємства), ставка дивідендів за якими 15 % (перший рік) та 19% річних (другий рік) за методом простих відсотків;
- придбання цінних паперів (облігацій державного займу), ставка дивідендів за якими 17 % річних за методом простих відсотків;
- депозит з відсотковою ставкою 16 % річних, що нараховуються щоквартально за методом складних відсотків.

Завдання 27. Визначити послідовність аналізу та зміст основних елементів «чорного ящика» системного підходу в процесі прийняття

управлінських рішень щодо зміни ціни на продукцію, що випускається.

Оцінити якість вихідної інформації даного „чорного ящика» за наступних оцінок:

- вхід – 2;
- зовнішнє середовище – 4;
- процес у системі – 3;

- зворотній зв'язок – 4.

Завдання 28. Визначити послідовність аналізу та зміст основних елементів «чорного ящика» системного підходу в процесі прийняття управлінських рішень щодо здійснення депозитного внеску до банку за рахунок вільних коштів.

Оцінити якість вихідної інформації даного «чорного ящика» за наступних оцінок:

- вхід – 3;
- зовнішнє середовище – 2;
- процес у системі – 5;
- зворотній зв'язок – 5.

Завдання 29. Оцінити альтернативні варіанти діяльності ВАТ «Полтавакондитер» орієнтовані на збільшення прибутку та розраховані на 4 роки. Побудувати дерево розв'язків.

- здійснювати звичайну діяльність, що надасть можливість отримувати зростання доходів на 6 % кожного року, а витрат – на 5 % кожного року. Доходи та витрати першого року заплановано на рівні 4 000 000 грн та 3 600 000 грн за рік відповідно;

- збільшити обсяги реалізації в інших областях України, що призведе до наступного розподілу доходів та витрат:

Роки	1	2	3	4
Доходи, грн	4 400 000	4 800 000	5 100 000	5 200 000
Витрати, грн	4 200 000	4 000 000	4 200 000	4 400 000

– частково перепрофілювати підприємство, почавши випуск безалкогольних напоїв, що призведе до наступного розподілу доходів та витрат:

Роки	1	2	3	4
Доходи, грн	4 400 000	4 900 000	5 400 000	5 500 000
Витрати, грн	4 700 000	4 300 000	4 400 000	4 400 000

Завдання 30. Оцінити альтернативні варіанти діяльності ВАТ «Полтавакондитер» орієнтовані на збільшення прибутку та розраховані на 4 роки. Побудувати дерево розв'язків.

– здійснювати звичайну діяльність, що надасть можливість отримувати зростання доходів на 5 % кожного року, а витрат – на 4 % кожного року. Доходи та витрати першого року заплановано на рівні 4 000 000 грн та 3 600 000 грн за рік відповідно;

– збільшити обсяги реалізації в інших областях України, що призведе до наступного розподілу доходів та витрат:

Роки	1	2	3	4
Доходи, грн	4 400 000	4 900 000	5 400 000	5 500 000
Витрати, грн	4 700 000	4 300 000	4 400 000	4 400 000

– частково перепрофілювати підприємство, почавши випуск безалкогольних напоїв, що призведе до наступного розподілу доходів та витрат:

Роки	1	2	3	4
Доходи, грн	4 400 000	4 900 000	5 200 000	5 200 000
Витрати, грн	4 900 000	4 100 000	4 300 000	4 200 000

Список рекомендованої літератури

1. Белоусова, І. А. Удосконалення управлінського обліку в системі економічної безпеки підприємства [Текст] / І. А. Белоусова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 9. – С. 255-265
2. Бутинець, Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: курс лекцій [Текст] / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук; Житомирський інженерно-технологічний ін-т. – Житомир: Рута, 2000. – 448 с.
3. Валиулова, А. Эффективность инструментов управления организацией [Текст] / А. Валиулова, В. Приходько // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 12. – С.103-110
4. Герасим, П. М. Управлінський облік на підприємстві (методика ведення) : Монографія [Текст] / П.М. Герасим, І.Є. Давидович, П.Я.Хомич. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 270 с.
5. Горшинський, В. М. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції на підприємствах швейної промисловості / В. М. Горшинський // Науковий вісник. – 2006. – №9. – с. 97-99
6. Діордіца, С. Г. До питання про адекватність інформаційної моделі обліку витрат / С.Г. Діордіца // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – с. 46-51.
7. Добровський, В. М. Управлінський облік : навчальний посібник [Текст] / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 278 с.
8. Дяків, В. В. Управлінський облік в Україні – реальність сьогодення / В. В. Дяків // Економіка АПК. – 2010. – № 8. – С. 76-81
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 09.02.2006, ВВР, 2006, № 26, ст.210 [Електронний ресурс] / Сайт «Правові системи НАУ» – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.271.0>

10. Карпова, Т.П. Управленческий учёт для ВУЗов. [Текст] : учебник для вузов / Т.П. Карпова – М.: ЮНИТИ, 2000. – 350 с.
11. Курс управлінського обліку : навчальний посібник / П.М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К.: Знання, 2007. – 314 с.
12. Лень, В. С. Управлінський облік : навчальний посібник / В. С. Лень. – К.: Знання-Прес, 2003. – 287 с.
13. Лишиленко, О.В. Бухгалтерський управлінських облік [Електронний ресурс] / О.В. Лишиленко. – Електрон. дан. – К.: Центр навчальної літератури, 2010.
14. Мачулка, О. Облік та аналіз витрат: управлінський аспект [Текст] / О. Мачулка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – N 10. – С. 30-35
15. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті / [М.М.Александрова, Т.В.Барановська, Г.А.Буравков та ін.] за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця, М.М. Шигун. – Житомир : ЖДТУ, 2004. – 352с.
16. Мочерний, С. В. Економічний енциклопедичний словник у 2 т. т. 1 [Текст] : Ларіна Я. С., Устенко О. А., Юрій С. І. – Львів : Світ, 2005 – 616 с. – ISBN 966-603-425-5
17. Нападовська, Л. Управлінський облік: значення та застосування у практичній діяльності вітчизняних підприємств в умовах ринкових відносин [Текст] / Л. Нападовська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – N 8/9. – С. 78-94.
18. Олійник, О.В. Проблеми співвідношення і класифікації «методів обліку витрат» і «методів калькулювання» / О.В. Олійник, С.В. Бойко // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – 2003. – № 3. – С. 158-168.
19. Ордіховська, Н. Д. Методологічні та теоретичні основи, проблеми становлення управлінського обліку в Україні / Н. Д. Ордіховська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2003. – N 9. – С.70-73
20. Оцінка відхилень витрат виробництва на основі їх оперативного аналізу в управлінському обліку / В. В. Дяків // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – N 2. – С. 229-234

21. Партин, Г. О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства / Г. О. Партин // Фінанси України. – 2004. – N 11. – С.124-134
22. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: інструкція від 25.09.2009 за №1125 [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99&new=1> – Законодавство України
23. Проскура, К. П. Податкові аспекти управління витратами підприємства [Текст] / К.П. Проскура, Г. О. Зінов'єв // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – N 6. – С. 255-263
24. Радецька, Л. П. Управлінський облік: навчальний посібник / Л. П. Радецька, Л.В. Овод. – К.: Академія, 2007. – 352 с.
25. Романченко, О. Управлінський облік і система управлінської інформації [Текст] / О. Романченко // Вісник Національного банку України. – 2008. – N 6. – С.15- 18
26. Савчук, В. П. Управление финансами предприятия / В. П. Савчук. – М.: БИНОМ, 2003. – 480 с.
27. Самофалов, П.П. Управлінський облік як складова частина контролінгу / П.П. Самофалов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – N 12. – С.49-53
28. Сопко, В. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В. В. Сопко [и др.]. – Тернопіль: Астон, 2005. – 496 с. – ISBN966-308-112-0
29. Управлінський облік: підручник / С. Ф. Голов. – 2-е вид. – К.: Лібра, 2004. – 704 с.
30. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М.Ф.Огійчук, В.Я.Плаксієнко, М.І.Беленкова та ін.. / За ред.. проф.. М.Ф.Огійчука. – 6 –те вид. перероб. і допов. – К.: Алерта, 2011. – 1042 с.
31. Чемерис, Ю.В. Забезпечення довгострокових конкурентних переваг на засадах вдосконалення управління витратами виробництва / Ю.В. Чемерис //Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – N 1. – С.70-74

32. Череп, А. В. Методи управління витратами виробництва продукції та їх порівняльний аналіз / А. В. Череп, І. О. Лазнева // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – N 11. – С.67-72

33. Шумило, Ю.О. Роль управлінського обліку в системі управління витратами [Текст] / Ю.О. Шумило //Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – N 10. – С.39-44.